

Besluit Uniforme Saneringen (BUS)

Minder regels, sneller saneren

Een procedure voor een bodemsanering is voor een saneerder vaak een langdurige en kostbare kwestie. Zelfs als het gaat om een kleine bodemverontreiniging kan het een paar maanden duren voordat de saneerder aan de slag kan. Als Bevoegd Gezag Wbb heeft u hier dagelijks mee te maken. Maar een tijdrovende procedure past niet meer in een tijd waarin de overheid daadkrachtig en slagvaardig wil zijn en meer verantwoordelijkheid bij de burger legt. Bovendien wil de overheid maatschappelijke problemen efficiënt aanpakken. Bodemverontreiniging is zo'n probleem. Een schoner Nederland staat dan ook hoog op de agenda. Daadkracht vraagt om duidelijke regels, heldere procedures en korte doorlooptijden. Met het Besluit Uniforme Saneringen (BUS) sluit het ministerie van VROM hierop aan. Het BUS voorziet in een eenvoudige meldingsprocedure voor kleinschalige bodemsaneringen.

Het BUS is een landelijke uniforme regeling voor eenvoudige, gelijksoortige saneringen die in korte tijd afgerond kunnen worden. In Nederland valt naar schatting 50 procent van de saneringen in deze categorie. De regeling is op 14 februari 2006 van kracht geworden. Voor de saneerder is het BUS een grote stap voorwaarts. Hij heeft minder onderzoekskosten en hoeft geen saneringsplan te schrijven. Een melding via een standaard meldingsformulier volstaat. Binnen vijf weken na de melding kan hij starten met saneren.

Wat betekent dit voor u?

De BUS-procedure brengt uiteraard veranderingen met zich mee. Ook voor u als Bevoegd Gezag Wbb. Bij nieuwe regels hoort een nieuwe werkwijze. En dus een inspanning van uw kant. Maar die investering betaalt zich terug. Het BUS brengt minder werk met zich mee dan de huidige procedure voor bodemsaneringen. U hoeft geen beschikking ernst en spoed en geen beschikking op het saneringsplan meer te schrijven. U toetst slechts de melding. U kunt ook geen aanvullende eisen meer stellen. Het gaat immers om een uniforme regeling. Door het BUS wordt uw dienstverlening sneller en efficiënter. Dat betekent meer tevreden klanten en meer gesaneerde locaties.

Structuur

Aan de basis van deze regelgeving staat artikel 39b van de Wet bodembescherming. Hierin staat onder meer de opdracht om bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en bij Ministeriële Regeling (Regeling) algemene regels te stellen.

De AMvB geeft de hoofdlijnen en de kaders aan. De Regeling bepaalt vervolgens de inhoudelijke eisen die aan de sanering en het saneringsresultaat worden gesteld.

Deze structuur maakt het mogelijk om de overwegend technische randvoorwaarden, indien nodig, relatief snel en eenvoudig aan te passen of uit te breiden. Waar in deze brochure gesproken wordt over het BUS wordt zowel de AMvB als de Regeling bedoeld.

De saneerder aan zet

In de huidige Wbb-procedure heeft u grote invloed op de sanering en de saneringsaanpak. Uitgangspunt daarbij is vaak dat de saneerder het geval van verontreiniging in zijn geheel in kaart moet brengen en saneren. Voor de eigenaar van de verontreinigde grond is dit vaak een te hoge drempel om de bodemsanering door te zetten. Een groot perceel saneren kost immers veel geld.

Het BUS brengt hier verandering in. In lijn met het streven van de overheid om de burger meer verantwoordelijkheid te geven, is bij het BUS de eigenaar of de erfpachter van de grond aan zet. Deze stelt zelf de omvang van de saneringslocatie vast. En kan dus bepalen dat hij slechts een deel van de verontreiniging gaat saneren. Het BUS plaatst daarmee niet de regels voorop, maar gaat uit van wat maatschappelijk zinvol is. Voor de eigenaren van verontreinigde grond kunnen de kosten door dit uitgangspunt sterk dalen. Ze zullen sneller geneigd zijn hun grond te saneren.

Gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden

In de praktijk is het vaak niet nodig om bij een sanering te streven naar 'schone grond'. Vooral niet in situaties waarbij al diffuus verhoogde gehalten aan verontreinigende stoffen in de bodem aanwezig zijn. Het ministerie van VROM onderzoekt daarom de mogelijkheid om binnen het BUS gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden te introduceren. Dit houdt in dat in bepaalde gevallen op de saneringslocatie grond teruggeplaatst kan worden waarvan de kwaliteit is afgeleid van de achtergrondwaarden van het omliggende gebied. Deze gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden kunnen, in geval van immobiele verontreinigingssituaties, ook gelden als terugsaneerwaarde wanneer verontreinigde grond wordt afgegraven.

Proef op de som

Bij het invoeren van een nieuwe procedure zijn we natuurlijk niet over één nacht ijs gegaan. Na een gedegen voorbereiding en afstemming hebben we tussen 1 maart 2005 en 1 februari 2006 de proef op de som genomen. Sluit de BUS-procedure goed aan bij de praktijk? Zijn de criteria helder? En is het meldingsformulier duidelijk? In de gemeenten Utrecht, Tilburg en Maastricht, de DCMR Milieudienst Rijnmond en de provincies Noord-Holland en Drenthe zijn pilots gehouden om de regeling te testen. Op die manier wisten we zeker dat de procedure ook daadwerkelijk staat op het moment dat die in werking trad. Als overigens blijkt dat de procedure op bepaalde punten toch niet goed werkt, kan de regelgeving relatief eenvoudig en snel worden aangepast.

Bij de ontwikkeling van deze regelgeving zijn onder meer de volgende organisaties betrokken geweest:

→ Gemeenten:

- Den Haag
- Amsterdam
- Rotterdam
- Utrecht
- Maastricht
- Tilburg

→ Provincies:

- Drenthe
- Zuid-Holland
- Noord-Holland
- DCMR Milieudienst Rijnmond

→ Werkgeversorganisaties:

- VNO/NCW
- FME/CWM

→ Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

→ Interprovinciaal Overleg (IPO)

→ Brancheorganisatie BOVAG

→ Stichting Uitvoering Bodemsanering Amovering Tankstations (SUBAT)

→ SBNS Stichting Bodemsanering NS (SBNS)

→ ONRI, Organisatie van advies- en ingenieursbureaus

→ Vereniging Kwaliteitsborging Bodemonderzoek (VKB)

→ Ministerie van Verkeer & Waterstaat

→ SenterNovem/Bodem+

→ Ministerie van VROM

Wanneer BUS?

Het BUS geldt voornamelijk voor vier categorieën van uniforme saneringen met elk een specifieke aanpak.

Kleinschalig immobiel

Aanpak: de grond wordt gesaneerd door een open ontgraving (bij een geringe omvang van de verontreiniging) of er wordt een isolatielaag aangebracht. Een combinatie van beide is ook mogelijk.

- De saneringslocatie is een landbodem.
- Het grondwater is niet, of slechts licht tot matig verontreinigd.
- De verontreiniging verspreidt zich niet in de bodem.
- De saneringslocatie is niet groter dan 5.000 vierkante meter.
- Afhankelijk van de aanpak: De saneerder voert hooguit 500 kubieke meter verontreinigde grond af van de saneringslocatie of het verontreinigde bodemvolume met gehalten boven de streefwaarde is hooguit 500 kubieke meter (zie regeling).
- De sanering vindt uitsluitend plaats op het perceel van de eigenaar.

Kleinschalig mobiel

Aanpak: de grond wordt gesaneerd door een open ontgraving en het grondwater door bewezen in-situ technieken, zoals het onttrekken van grondwater en/of bodemlucht.

- De saneringslocatie is een landbodem.
- De verontreiniging komt zowel in de grond als in het grondwater voor.
- De verontreiniging bestaat uit minerale olieproducten.
- Het oppervlak van de bodem waarin minerale olieproducten zijn aangetroffen, is hooguit 500 vierkante meter.
- Het verontreinigde bodemvolume met gehalten boven de streefwaarde is hooguit 500 kubieke meter.
- De sanering vindt uitsluitend plaats op het perceel van de eigenaar.

Tijdelijk uitplaatsen

Aanpak: de grond wordt afgegraven en vervolgens zoveel mogelijk weer teruggeplaatst.

- De saneringslocatie is een landbodem.
- Het grondwater is niet, of slechts licht tot matig verontreinigd.
- De verontreiniging verspreidt zich niet in de bodem.
- Het tijdelijk uitplaatsen is nodig vanwege civieltechnische werkzaamheden: aanleg, onderhoud of verwijdering van ondergrondse infrastructuur (kabels, leidingen, rioleringen, duikers, funderingen).
- De saneerder voert hooguit 500 kubieke meter verontreinigde grond af van de saneringslocatie.

Projectgebied De Kempen

Aanpak: de grond wordt gesaneerd door een open ontgraving.

- De saneringslocatie is een landbodem.
- Het betreft een moes- of een siertuin
- De verontreiniging bestaat uit zinkassen.
- De saneringslocatie is niet groter dan 5.000 vierkante meter.
- Het verontreinigde bodemvolume met gehalten boven de terugsaneerwaarde is hooguit 800 kubieke meter.
- De sanering vindt uitsluitend plaats op het perceel van de eigenaar.

Naar verwachting volgen er nog meer categorieën van uniforme saneringen. In de eerste helft van 2006 wordt onderzocht of het mogelijk is onder meer enkele projectcategorieën en branchegerichte categorieën op te nemen in de regeling (2e tranche BUS).

De procedure stap voor stap

1. Melding BUS-sanering

De saneerder gebruikt hiervoor het standaard meldingsformulier. De eigenaar of erfpachter ondertekent mede het formulier. De saneerder voegt alle vereiste documenten bij, inclusief de benodigde onderzoeksrapporten.

2. Ontvangstbevestiging

U stuurt een ontvangstbevestiging waarin u de datum van ontvangst van de melding noemt en meedeelt dat u binnen twee weken na ontvangst van de melding deze publiceert. U geeft bovendien aan dat u binnen vier weken controleert of de melding voldoet aan de eisen van het BUS.

3. Publicatie melding

U publiceert binnen twee weken na ontvangst van het meldingsformulier een kennisgeving van de melding in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen.

U registreert de melding bij het kadaster.

U neemt in de publicatie standaard onder meer op:

- Wat de datum van ontvangst van de melding is.
- Dat de saneerder in beginsel vanaf vijf weken na ontvangst van de melding kan starten met saneren.
- Dat u binnen vier weken controleert of de melding aan de eisen van het BUS voldoet.
- Dat de mededeling aan de saneerder naar aanleiding van de controle geen besluit is waartegen bezwaar of beroep kan worden aangetekend in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Daarbij geeft u ook aan dat derden uiteraard wel de mogelijkheid hebben om u te wijzen op feiten waaruit mogelijk blijkt dat de melding niet voldoet aan de eisen van het BUS.

4. Controle melding

U controleert of de saneerder de melding volledig en naar waarheid heeft ingevuld (inclusief de bij te voegen documenten) en of de sanering voldoet aan de eisen van het BUS.

- Ja: U bent niet verplicht schriftelijk of mondeling te reageren op de melding.
- Nee: Bij voorkeur binnen vier weken nadat u het meldingsformulier heeft ontvangen, deelt u aan de saneerder mee dat de melding niet aan de eisen voldoet en op welk(e) punt(en) de melding in gebreke blijft. Deze mededeling is – zoals gezegd – geen besluit (beschikking) in de zin van de Awb.

5. Aanvang sanering

De saneerder kan vijf weken nadat u het meldingsformulier heeft ontvangen, starten met de sanering. De start van de saneringswerkzaamheden vindt in ieder geval plaats binnen zes maanden nadat u de melding heeft ontvangen.

6. Melding wijziging

Als er veranderingen optreden ten opzichte van de situatie zoals die op het meldingsformulier is doorgegeven, moet de saneerder dit melden aan het bevoegd gezag. Afhankelijk van de aard van de verandering moet dit onmiddellijk of binnen twee weken gebeuren.

7. Melding afronding sanering

Binnen twee weken na de afronding moet de saneerder de afronding van de sanering schriftelijk aan u melden. Binnen acht weken na afronding van de sanering dient de saneerder het evaluatieverslag in.

8. Beschikking op het evaluatieverslag

Als uit het verslag blijkt dat de sanering is uitgevoerd volgens de daarvoor geldende eisen, stemt u hiermee in. Dit doet u binnen acht weken nadat de saneerder het evaluatieverslag heeft ingediend. Uw beslissing naar aanleiding van dit verslag wordt wel aangemerkt als een besluit (beschikking) in de zin van de Awb. U registreert de beschikking op het saneringsverslag bij het kadaster.

9. Nazorg

Als de verontreinigde bodem gesaneerd is door middel van het 'aanbrengen van een isolatielaag' dan is de eigenaar, erfpachter of gebruiker vervolgens verantwoordelijk voor het in stand houden en onderhouden van die isolatielaag. En indien nodig moet deze zorgen voor herstel, verbetering of vervanging ervan.

Rechtsbescherming

Uw mededeling naar aanleiding van de controle van het meldingsformulier is, zoals gezegd, geen besluit (beschikking) in de zin van de Awb. Dit betekent dat zowel de saneerder als derden/belanghebbenden geen bezwaar of beroep kunnen indienen tegen deze mededeling. De randvoorwaarden van het BUS zijn echter zo opgesteld dat het indienen van bezwaar of beroep in de praktijk ook niet nodig is. Een van de voorwaarden van het BUS is immers dat de sanering plaatsvindt op het perceel van de eigenaar. Wel kan een derde u als bevoegd gezag wijzen op feiten waaruit kan blijken dat de melding niet voldoet aan de eisen van het BUS. Ten slotte is het mogelijk, wanneer voldaan wordt aan de eisen van artikel 18:14 Wet milieubeheer, een verzoek tot handhaving in te dienen en vanuit dit verzoek eventueel een bezwaar- en beroepsprocedure te starten.

Jan Rem, provincie Noord-Holland:

'Het motto bij de provincie Noord-Holland is "wat snel kan, moet ook snel gebeuren". Het Besluit Uniforme Saneringen schiet wat dat betreft precies in de roos. We zijn er dan ook erg enthousiast over. Ik ben ervan overtuigd dat de pilot die we dit jaar uitvoeren zal aantonen dat het een eenvoudige, efficiënte en dus klantvriendelijke procedure is. Voor de klant en voor ons betekent het minder tijd en minder papieren rompslomp. Een uitkomst!'

Rodney Frederiks, gemeente Tilburg:

'Ik zit hier voor de burger, in dit geval de initiatiefnemer van een sanering. Die moet tevreden zijn. Ik hoor vaak dat het gemeentelijk apparaat teveel ingewikkelde en tijdrovende procedures kent. Met het Besluit Uniforme Saneringen zijn we op de goede weg. Het BUS is een korte en eenvoudige procedure. Precies wat de burger wil. En dus ook wat wij als bevoegd gezag willen. Want een tevreden burger is een tevreden klant.'

Inwerkingtreding

Het Besluit en de Regeling zijn op 14 februari 2006 in werking getreden. De tweede tranche van het BUS kan mogelijk begin 2007 in werking treden. Deze folder geeft het beleid weer zoals dit tot op heden is ontwikkeld. Het is niet uit te sluiten dat er in de komende maanden op onderdelen aanpassingen van dit beleid plaatsvinden.

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, wonen, milieu en rijksgebouwen. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.

Meer informatie

Voor meer informatie over het BUS kunt u kijken op www.vrom.nl/bus. Via deze website kunt u onder meer het Besluit, de Regeling, de Handreiking uniforme saneringen, het VROM-protocol: kwaliteit uitvoering en begeleiding BUS en de meldings- en evaluatieverslagformulieren downloaden. In de handreiking vindt u een uitgebreid overzicht van de hele procedure en een gedetailleerde beschrijving van de juridische en technische aspecten.

Helpdesk

U kunt ook contact opnemen met de helpdesk van Bodem+. Deze is bereikbaar op telefoonnummer 070 - 3735123 of via bodemplus@senternovem.nl. U kunt ook kijken op www.senternovem.nl/bodemplus.